

Den splittrade bilden

Camilla Gripe

Camilla Gripe

Den splittrade bilden

SAGA Egmont

Den splittrade bilden

Copyright © 1983, 2021 Camilla Gripe och SAGA Egmont

Alla rättigheter förbehålles

ISBN: 9788711849330

1. e-boksutgåva
Format: EPUB 2.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med förlaget samt med författaren. SAGA Egmont Den splittrade bilden

www.sagaegmont.com

1

Sommaren 1982 var ovanligt het och för Johannes var den också ovanlig på många andra sätt. Man kan till och med säga att den förändrade hela hans tillvaro.

Det började en försommardag. Johannes och hans mamma var med om en bilolycka. Johannes bröt högerarmen på två ställen och fick hjärnskakning. Av själva olyckan mindes han ingenting, inte hur den gick till eller vad som hände innan.

Det var precis som om hjärnskakningen suddat ut hans minne. Allt han kom ihåg var en och annan otydlig bild från sjukhuset. Hans begrepp om tiden blev också påverkat, han visste till exempel inte hur länge sjukhusvistelsen hade varat. Hans mamma blev kvar där mycket längre än han själv, eftersom hennes skador var mera omfattande. Johannes hade visserligen armen i gips och var mycket förvirrad, men läkarna ansåg ändå att det var bättre för honom att bli utskriven och få leva så normalt som möjligt. Särskilt som han blev väl omhändertagen av mormor i hennes sommarhus på Sydkusten.

Den första tiden hos mormor var dagarna varandra så lika att de helt blandades samman för honom. Det var inte mycket han orkade företa sig heller. Solen besvärade honom och han fick lätt huvudvärk. Under dagarna låg han ofta i en hammock ute i trädgården och tittade upp i markisvävstaket där fransarna hängde slaka utan minsta rörelse av vind. På avstånd hörde han plasket och de glada ljuden från badande människor nere vid stranden.

Allting var förresten som på ett stort avstånd eller i en dröm. Hela tillvaron var inhöljd i en tunn hinna av dallrande solvärme.

Så kunde han ligga, timme efter timme. Ibland kom mormor och tittade till honom och gav honom något att dricka.

Det enda som bröt enformigheten var måltiderna. Då kom de badande tillbaka från stranden. Det var mammas syster, Gunilla, hennes man Gunnar och kusinerna Lotta, Lina-Karin och minstingen Putte. Glada, våta i håret, halvnakna och högljudda samlades de runt bordet i trädgården och slukade maten för att sedan forsa iväg till stranden och badlivet igen, denna fantastiska sommar som bjöd på hur mycket sol som helst. En kort stund fylldes trädgården av vibrerande liv och glada röster, sedan blev det åter lika stilla som förut, fram till nästa måltid.

Ja, och så var det de dagliga samtalen med sjukhuset, för att höra hur det var med mamma. Johannes brukade stå bredvid mormor och lyssna. För det mesta talade mormor med någon sjuksköterska på avdelningen, någon gång ett biträde och mera sällan en läkare. För det mesta sa de, att tillståndet var oförändrat, att de inte visste när hon skulle bli utskriven och att de lovade framföra hälsningarna.

Det var inte mycket man fick veta genom dessa samtal, men det kändes ändå väldigt viktigt att hålla den här dagliga kontakten, och varenda gång hoppades Johannes att de skulle få prata med mamma själv, men det var det liksom aldrig tal om. Det var förresten något Johannes undrade väldigt mycket över, att han inte fick tala själv med mamma. Var hon fortfarande så dålig att hon inte orkade?

Ofta när Johannes låg tillbakalutad i hammocken och slöt ögonen, kom bilder för honom, någon sorts inre film som rullades upp i hans huvud.

Han kunde inte själv styra dem, för i och med att han försökte koncentrera sig så försvann de.

Det kunde vara bilder från våningen hemma i stan, från skolan eller av hans bästa kompis, Ville, för det mesta alltså sådant som hade med hans liv före olyckan att göra.

Men det kom också, som korta glimtar, bilder från sjukhuset. Det var alltid då han försökte koncentrera sig, för att få fatt på minnet igen och få sammanhangen klarare, men det gick inte utan blev omedelbart "störningar" på filmen inne i huvudet. Det var precis som om minnet bara ville visa honom valda delar och bara små, små bitar i taget. Ofta var det samma bild som kom om och om igen.

Som den här:

Det är besökstid. Men Johannes väntar inte något besök. Runt de två andra sängarna i salen sorlar redan de andra barnens föräldrar och syskon. Det prasslas med papper och blommor sätts i vaser. Någons mamma sätter en bukett liljekonvaljer på Johannes bord och säger något vänligt till honom. Antagligen tycker hon synd om honom som ligger ensam, fastän han försöker låtsas som om han inte bryr sig om det. Plötsligt står där en man i dörren till salen. Han är lång och reslig, klädd i en ljus kostym och har mörkt, nästan svart och ganska långt hår. I handen håller han en blomsterkvast och en jättelik chokladkartong. Johannes första tanke är att han har kommit till fel sal. Det är något med honom som inte stämmer in här. Mannen ser sig om i rummet, så stannar hans ögon på Johannes och han nickar. Sen går han fram till Johannes säng, och sätter sig på besöksstolen bredvid,

hela tiden ler han och tittar på Johannes. Sister skaffar fram en vas till blommorna, som sätts bredvid liljekonvaljerna på sängbordet. Mannen öppnar chokladasken och bjuder, först Johannes och sen sister. Johannes undrar hela tiden vem han är. På något dunkelt sätt känner han på sig att han borde veta det. Sen var det inget mer.

I bilden fanns inga ord med, därför kunde han inte veta om något verkligen blev sagt mellan mannen och honom eller ej. Men han kände att den här lilla "filmsnutten" hade ett budskap till honom, eftersom den upprepades så ofta. Men så fort han försökte minnas mera i den, så försvann den. Ibland var han heller inte helt säker på att den var ett verkligt minne, utan kanske minnet av en dröm han haft, men det tycktes honom så meningslöst att minnas samma dröm gång på gång. Han ville att minnet skulle hjälpa honom att pussla ihop verkligheten i stället. Men hur han än grubblade på detta, kunde han inte få in det i något som helst vettigt sammanhang och inte heller kunde han plocka fram bilden med sin vilja och granska den i detalj, som man kan göra med en riktig film eller ett fotografi. Nej, den kom alltid för honom när han minst anade det och inte alls var förberedd.

2

Hos mormor var varje måltid som en liten fest, i alla fall i Johannes ögon. Kanske därför att måltiderna var ett så tacksamt avbrott på hans annars ganska händelselösa dagar. Men det hade också att göra med mormors stora intresse för matlagning och förmåga att alltid få till det där lilla extra som gjorde att det blev läckert och festligt. Dukningen till exempel. Alltid nystruken och ren duk på bordet, fastän man satt i trädgården för det mesta, vacker servis och hoprullade tygservietter med ring runt vid varje tallrik.

Det var också en måltid som för Johannes blev något av en vändpunkt denna sommar och som han kom att minnas mycket tydligt länge efteråt.

Det var lunch och mormor serverade rökt fisk, gurksallad, nypotatis med dill, knäckebröd, ost och citrondricka. Med andra ord mat som passade utmärkt bra i värmen.

Till en början var allting som vanligt. Johannes höll gaffeln i vänster hand och puffade på lite när det behövdes med högerhanden. Han hade hunnit få upp en viss vana på att klara sig med vänsterhanden och behövde inte lika mycket hjälp som i början. Han fick faktiskt i sig maten ganska behändigt, medan Lotta, hans äldre kusin, däremot satt och petade. Hon var 15 år gammal och smal som en sticka men var ändå rädd att bli tjock. De andra tjatade på henne att glömma de där idiotiska bantningsidéerna och äta ordentligt. Så var det alltid.

- Gurka blir man verkligen inte tjock av, sa mormor.
- All den här grädden då, klagade Lotta.
- Det är inte grädde. Det är yoghurt, sa mormor. Ta åtminstone en bit bröd!

- Nej, tack! Jag vill inte bli som Lina-Karin!

Lina-Karin blev röd i ansiktet och blängde ilsket på sin syster. Hon var ett par år yngre än Lotta och hade inga bantningsidéer. Hon var inte tjock, men liten och knubbig och älskade mat.

Den tredje kusinen, lilla Putte som bara var två år, kunde inte sitta stilla särskilt många minuter i sträck utan for omkring överallt och drog i prylar. Rätt vad det var satt han under bordet och matade någons fötter med ost.

Det var på det hela taget ganska livligt och högljutt. Lina-Karin och Lotta kivades, de vuxna pratade om sitt och försökte hålla en viss ordning på Putte, och Johannes koncentrerade sig på att äta och lyssnade på stojet runt omkring. Han tyckte det var mysigt när alla var samlade, snart nog skulle de försvinna igen. Han önskade att måltiderna varat mycket längre än de gjorde.

Så långt var det ingenting särskilt med den här lunchen, allt var som det brukade. Men plötsligt sa mormor:

- Oj, då det höll jag på att glömma!
- Vad då? frågade någon.
- Johannes har ju fått ett kort!

Och innan Johannes hann fråga vem kortet kom ifrån, var mormor på väg in i huset för att hämta det.

Ingen tyckte det var något särskilt med att Johannes fått ett kort, så snart var samtalen i full gång igen. Ingen utom Johannes, eftersom det var den första post han fick sen han kom hit. Därför satt han och gissade och undrade vem det kunde vara ifrån och höll nästan på att spricka

av nyfikenhet. Så väldigt många att gissa på hade han inte, men det gjorde det hela bara ännu mera spännande. Han hoppades att det skulle vara från mamma, fastän han inte trodde det med tanke på hennes skador. Ville gissade han på också. Det var mera troligt. Ja, säkert var det från Ville!

Mormor kom tillbaka och la kortet vid hans tallrik med bilden upp. Motivet var en solnedgång över stilla hav, på avstånd en segelbåt, typisk semesterbild. Han vände på kortet som var fullskrivet med en handstil han inte kände igen, en lite spretig vuxenstil som inte var så lättläst. Det här var inte från Ville! Och inte heller från mamma!

Johannes började längst ner för att stilla sin nyfikenhet: "Vi syns och vi hörs! Kram - Pappa!"

Pappa! Det måste vara ett skämt... Men det stod faktiskt så. Johannes stirrade på bokstäverna, men hur han än försökte tyda dem annorlunda, så gick det inte att tolka dem på annat sätt.

Han hade inte sett sin pappa sen han var mycket liten och faktiskt hade han ingen tydlig minnesbild av honom alls. Mamma talade nästan aldrig om honom och Johannes frågade nästan aldrig heller. För honom existerade pappa bara som någon som då och då skickade pengar till dem, och då brukade han få något nytt i klädväg eller något annat han behövde. När han då tackade mamma, sa hon alltid: "Det är inte från mig, det är från din pappa!" Men det var också de enda gånger han kom på tal.

Fundersamt började Johannes läsa resten av kortet.

- Vem är det ifrån? frågade Lina-Karin.

Johannes svarade inte utan böjde sig djupare ner över kortet, han hade svårt att se vad som stod skrivet.

"Pojken min!" var överskriften, men sen kom han inte mycket längre. Ett och annat ord bara som han inte fick

nån mening i.

- Vad står det?

Det var mormor. Hon hade inte gått och satt sig på sin plats ännu utan stod kvar vid Johannes. Han tittade upp på henne, lite hjälpsökande.

- Kan inte du läsa det för mig, mormor, det är så knepig stil?

Han räckte henne kortet. Hon stod stilla med det ett tag i handen med bildsidan upp.

- Läs då!

- Ska vi inte vänta till senare och ta det i lugn och ro?

- Nej, varför det? Läs nu!

Mormor började läsa: "Pojken min!"

Med ens tystnade sorlet runt bordet och allas blickar vändes mot mormor och Johannes.

- Är det från Annicka! utbrast Gunilla häpet.

- Tyst då! sa Lotta.

Mormor såg sig lite betänksamt omkring, men fortsatte när Johannes puffade på henne med gipsarmen:

"Pojken min! Hoppas du mår bättre nu än när vi sågs sist! Jag har tänkt så mycket på dig och nu har jag kommit fram till att det verkligen är på tiden att vi träffas ordentligt. Därför frågar jag dig nu om du har nåt emot att jag kommer och hälsar på dig nu i sommar under semestern? Du kan väl fundera på saken? Det behövs ju inga sängplatser bostad finnes i så fall. Nu får jag inte plats med så mycket mer. Här i kanten mitt telefonnummer om du vill nåt! Vi syns och vi hörs! Kram! Pappa."

Det var dödstyst runt bordet länge efter det att mormor slutat läsa. Hon la tillbaka kortet på bordet framför Johannes och gick och satte sig på sin plats. Där satt hon och plockade med sin serviett utan att titta upp eller möta någons blick. Till och med lilla Putte var tyst.